

ODPORÚČANIE č. P1

z 12. júna 2009

týkajúce sa rozsudku vo veci Gottardo, podľa ktorého sa výhody priznané štátnym príslušníkom štátu na základe dvojstranného dohovoru o sociálnom zabezpečení s nečlenskou krajinou musia zaručiť aj pracovníkom, ktorí sú štátnymi príslušníkmi iných členských štátov

(Text s významom pre EHP a dohodu medzi ES a Švajčiarskom)

(2010/C 106/14)

SPRÁVNA KOMISIA PRE KOORDINÁCIU SYSTÉMOV SOCIÁLNEHO ZABEZPEČENIA,

so zreteľom na článok 72 písm. a) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia ⁽¹⁾, na základe ktorého je správna komisia zodpovedná za riešenie všetkých správnych otázok a otázok výkladu, ktoré vznikajú v súvislosti s ustanoveniami nariadenia (ES) č. 883/2004 a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia ⁽²⁾,

so zreteľom na článok 72 písm. c) nariadenia (ES) č. 883/2004, na základe ktorého správna komisia posilňuje a rozvíja spoluprácu medzi členskými štátmi a ich inštitúciami v oblasti sociálneho zabezpečenia,

keďže:

- (1) Nariadenie (ES) č. 883/2004 prijaté na základe článkov 42 a 308 zmluvy je základným nástrojom na uplatnenie základných slobôd ustanovených zmluvou.
- (2) Zásada nediskriminácie z dôvodu štátnej príslušnosti je základnou zárukou voľného pohybu pracovníkov, ako je stanovené v článku 39 zmluvy. Znamená odstránenie akejkoľvek diskriminácie medzi pracovníkmi usadenými v členských štátoch a migrujúcimi pracovníkmi, pokiaľ ide o zamestnanie, odmenu za prácu a ďalšie pracovné podmienky.
- (3) Vo veci Gottardo ⁽³⁾ konal Súdny dvor na základe tejto zásady stanovenej v článku 39 zmluvy vo vzťahu k osobe s bydliskom v Spoločenstve, ktorá pracovala vo Francúzsku, Taliansku a Švajčiarsku. Táto osoba nemala dostatočný nárok na dôchodok v Taliansku a požiadala, aby sa obdobia jej poistenia vo Švajčiarsku a Taliansku sčítali, ako je stanovené v dvojstrannom dohovore medzi Talianskom a Švajčiarskom v prospech ich štátnych príslušníkov.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 166, 30.4.2004, s. 1.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 284, 30.10.2009, s. 1.

⁽³⁾ Rozsudok z 15. januára 2002 vo veci C-55/00, *Elide Gottardo/Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS)*, Zb. [2002], s. I-00413.

(4) Súd v tejto veci rozhodol, že keď členský štát uzatvorí dvojstranný medzinárodný dohovor o sociálnom zabezpečení s nečlenskou krajinou, v ktorom sa stanovuje zohľadnenie obdobia poistenia v uvedenej nečlenskej krajine na získanie nároku na dávky v starobe, základná zásada rovnakého zaobchádzania vyžaduje, aby členský štát poskytol štátnym príslušníkom ostatných členských štátov rovnaké výhody, aké sú na základe uvedeného dohovoru priznané jeho vlastným štátnym príslušníkom s výnimkou prípadu, že má objektívny dôvod na odmietnutie poskytnutia takýchto výhod (odsek 34).

(5) Súd v tejto súvislosti uviedol, že jeho výklad pojmu „právne predpisy“ v článku 1 písm. j) nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 ⁽⁴⁾ [v súčasnosti článok 1 písm. l) nariadenia (ES) č. 883/2004] nemôže mať vplyv na povinnosť každého členského štátu dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania stanovenú v článku 39 zmluvy.

(6) Súd bol toho názoru, že narušenie rovnováhy a reciprocity dvojstranného medzinárodného dohovoru uzatvoreného medzi členským štátom a nečlenskou krajinou nepredstavuje objektívny dôvod členského štátu, ktorý je stranou takeého dohovoru, na odmietnutie rozšírenia výhod, ktoré z uvedeného dohovoru vyplývajú pre jeho štátnych príslušníkov, na štátnych príslušníkov ostatných členských štátov.

(7) Súd neuznal ani námietky, podľa ktorých by možné zvýšenie finančného zaťaženia a administratívne ťažkosti spojené so spoluprácou s príslušnými orgánmi danej nečlenskej krajiny mohlo byť pre členský štát, ktorý je stranou dvojstranného dohovoru, odôvodnením nesplnenia povinností vyplývajúcich zo zmluvy.

(8) Je dôležité, aby sa z tohto rozsudku, ktorý je rozhodujúci pre štátnych príslušníkov Spoločenstva, ktorí využili svoje právo na voľný pohyb do iného členského štátu, vyvodzovali všetky príslušné závery.

⁽⁴⁾ Ú. v. ES L 149, 5.7.1971, s. 2.

- (9) Z tohto dôvodu by sa malo objasniť, že dvojstranné dohovory o sociálnom zabezpečení medzi členskými štátom a nečlenskou krajinou sa musia vykladať v tom zmysle, že výhody, ktoré sú priznané štátnym príslušníkom členského štátu, ktorý je stranou dohovoru, by sa mali v zásade priznať aj štátnemu príslušníkovi Spoločenstva, ktorý sa objektívne nachádza v rovnakej situácii.
- (10) Bez ohľadu na jednotné uplatňovanie rozsudku vo veci *Gottardo* na jednotlivé prípady by sa existujúce dvojstranné dohovory mali preskúmať. Pokiaľ ide o predtým uzatvorené dohody, v článku 307 zmluvy sa uvádza: „členský štát alebo dotknuté štáty podniknú vhodné opatrenia na odstránenie zistených nezlučiteľností,“ a pokiaľ ide o dohody uzatvorené po 1. januári 1958 alebo dátume prístúpenia členského štátu k Európskemu spoločenstvu, článok 10 zmluvy vyžaduje, aby sa tie isté členské štáty „zdržali prijímania opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov zmluvy.“
- (11) Pokiaľ ide o nové dvojstranné dohovory o sociálnom zabezpečení uzatvorené medzi členskými štátom a nečlenskou krajinou, je dôležité mať na pamäti, že tieto dohovory by mali obsahovať osobitný odkaz na zásadu nediskriminácie na základe štátnej príslušnosti vo vzťahu k štátnym príslušníkom iných členských štátov, ktorí využili právo na voľný pohyb v členskom štáte, ktorý je stranou príslušného dohovoru.
- (12) Uplatňovanie rozsudku vo veci *Gottardo* na jednotlivé prípady v značnej miere závisí od spolupráce nečlenských krajín, keďže musia potvrdzovať obdobia poistenia, ktoré príslušná osoba získala v týchto krajinách.
- (13) Správna komisia by sa mala zaoberať touto otázkou vzhľadom na to, že rozhodnutie vo veci *Gottardo* sa týka uplatňovania zásady rovnakého zaobchádzania v oblasti sociálneho zabezpečenia,

Konajúc v súlade s podmienkami ustanovenými v článku 71 ods. 2 nariadenia (ES) č. 883/2004,

TÝMTO ODPORÚČA PRÍSLUŠNÝM ÚTVAROM A INŠTITÚCIÁM:

1. V súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie medzi vlastnými štátnymi príslušníkmi štátu a štátnymi príslušníkmi iných členských štátov, ktorí využili svoje právo na voľný pohyb podľa článku 39 zmluvy, sa výhody, pokiaľ ide o dôchodky, ktoré sa priznávajú vlastným pracovníkom štátu (zamestnancom a samostatne zárobkovo činným osobám) na základe dohovoru s nečlenskou krajinou o sociálnom zabezpečení, v zásade priznávajú aj pracovníkom (zamestnancom a samostatne zárobkovo činným osobám), ktorí sú štátnymi príslušníkmi ostatných členských štátov a objektívne sa nachádzajú v rovnakej situácii.
2. V nových dvojstranných dohovoroch o sociálnom zabezpečení uzatvorených medzi členskými štátom a nečlenskou krajinou by sa mal uviesť osobitný odkaz na zásadu nediskriminácie z dôvodu štátnej príslušnosti voči štátnym príslušníkom iného členského štátu, ktorí využili svoje právo na voľný pohyb v členskom štáte, ktorý je stranou príslušného dohovoru.
3. Členské štáty by mali informovať inštitúcie v krajinách, s ktorými podpísali dohovory o sociálnom zabezpečení, ktorých ustanovenia sa vzťahujú iba na ich príslušných štátnych príslušníkov, o dôsledkoch rozhodnutia vo veci *Gottardo* a mali by ich požiadať, aby spolupracovali pri uplatňovaní rozhodnutia súdu. Členské štáty, ktoré uzatvorili dvojstranné dohovory s tými istými nečlenskými krajinami, môžu pri vyžadovaní takejto spolupráce postupovať spoločne. Táto spolupráca je jednoznačne nevyhnutnou, ak sa má rozhodnutie dodržiavať.
4. Toto odporúčanie sa uverejní v *Úradnom vestníku Európskej únie*. Uplatňuje sa odo dňa nadobudnutia účinnosti nariadenia (ES) č. 987/2009.

Predsedníčka správnej komisie
Gabriela PIKOROVÁ